

Staré Město (k. ú. Staré Město u Uherského Hradiště, okr. Uherské Hradiště)

„Špitálky“, parc. č. 240/431.

Kultura popelnicových polí. Sídliště. Plošný odkryv. Badatelský výzkum. Uložení nálezu: Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.0722058N, 17.4290039E

V souvislosti s revitalizací prostoru v okolí velkomoravského kostela a pohřebiště v poloze Staré Město – „Špitálky“ proběhl v roce 2020 zjišťovací archeologický výzkum, při kterém se podařilo odhalit část sídliště kultury popelnicových polí (Bartík, Chrástek 2021).

Literatura

Bartík, J., Chrástek, T. 2021: Pravěké osídlení v okolí velkomoravského kostela ve Starém Městě – „Špitálkách“. *Přehled výzkumů* 62(1), 47–68.

Summary

An evaluation excavation carried out in connection with the revitalisation of the area around a Great Moravian church and cemetery in “Špitálky” field (Staré Město u Uherského Hradiště cadastral area, Uherské Hradiště District) in 2020 detected part of an Urnfield culture settlement.

Jaroslav Bartík, Tomáš Chrástek

Starovice (okr. Břeclav)

Západní okraj intravilánu obce, parc. č. 4994–5038.

Věteřovská skupina. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK – v ploše mezi body -594018, -1188417; -594092, -1188638; -594212, -1188599; -594143, -1188385

Stavba probíhala při západním okraji intravilánu obce na výrazném návrší (nadmořská výška cca 225 m). Návrší je ohraničeno prudkými svahy především z jihu a východu (zde převýšení až 30 m). Ve směru na S má svah mírný sklon až do prostoru nivy Starovického potoka. Západně návrší přechází ve výraznou ostrožnu (kóta 243,1) obklopenou ze všech stran prudkými svahy. Jde o místo, které bylo v minulosti intenzivně využíváno, o čemž svědčí i nárůst dokladů archeologických situací v tomto prostoru.

Vlastní umístění stavby se nachází na mírném východním svahu, který je ukončen téměř rovinou, patrně uměle dotvořenou v průběhu novověku. V té době, ale i před vlastním počátkem stavby, se v prostoru nacházely záhumenky a sady, případně vinice. Využití pozemků v minulosti bylo možné interpretovat i na základě zjištěných archeologických struktur. Pod cca 50–60 cm mocnou vrstvou ornice (nadloží) se nacházelo geologické podloží. Tvoří jej relativně pestré směsice světlých jílovců a písčitych jílu (třetihorní karpatský flyš), v omezené míře potom sprašové hlíny.

Záchraný archeologický výzkum navazoval na činnost z podzimu 2019, kdy byl zkoumán prostor pod budoucími rodinnými domy. V září a říjnu 2020 se naše pozornost přesunula na východní část stavby, na zarovnaný úsek plochy ohraničený na východě prudkým svahem. Již před začátkem skrývek bylo na základě předchozích pozorování možné vydedukovat ubývání

zahluobených struktur a postupné vytráčení sídliště směrem na SV. Na ploše výzkumu o velikosti cca 20 × 120 m se podařilo lokalizovat přes 50 objektů (převážně kúlových jam). Dvě desítky objektů tvořily rozměrnější jámy navazující na již zjištěné sídliště, tvarem a inventářem se nijak nelišily od jam zjištěných výzkumem v roce 2019 (Bíško, Kos 2020, 185). Opět šlo o blíže nespécifikovatelné sídlištní (možná výrobní) a zásobní jámy mladší fáze lengyelské kultury (viz oddíl Neolit) a několik jam z období věteřovské skupiny starší doby bronzové. Za neobvyklou na tomto sídlišti lze považovat rozměrnou exploatační jámu (ovál 12 × 9 m, hloubka 1 m) spadající do období věteřovské skupiny (obr. 37).

V dalších letech se díky pokračující výstavbě zcela jistě podaří odhalit řadu situací, které doplní mozaiku pravěkého využití lokality. V tuto chvíli je však možné konstatovat, že se podařilo prozkoumat značnou část roztroušeného sídliště, zatím bez dokladů funerálních aktivit. Sídliště bylo využíváno především v období mladší fáze lengyelské kultury a v období věteřovské skupiny starší doby bronzové.



Obr. 37. Starovice. Stavební jáma z období věteřovské kultury. Pohled od východu. Foto R. Bíško.

Fig. 37. Starovice. Foundation pit from the Early Bronze Age (Věteřov culture), view from the east. Photo by R. Bíško.

Literatura

Bíško, R., Kos, P. 2020: Starovice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 61(1), 185.

Summary

The excavation of a settlement from the Lengyel culture period and the Early Bronze Age – Věteřov group continued during a rescue excavation on the western periphery of the built-up area of the municipality of Starovice (Břeclav District) in 2020.

Richard Bíško